

Womhaj Bóh!

Cislo 37.
13. sept.

Lětnik 6.
1896.

Serbske njedzelske lapjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šamolerjez knihciziscejcekn w Budyschinsje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu wicheďwlatu 40 w.

15. njedzela po šwjatej Trojizy.

Šhodžeje w duchu.

Gal. 5, 26; 6, 10.

To po prawym prawje njeje, so jenož předarjom duchownych mjenujemy a so druhim šwětnym rečamy. W bibliji je to hiinaf. W epistoli 15. njedzela po šwjatej Trojizy, Gal. 5, 26; 6, 10 japoschtol wschittkich cžitarjom duchownych mjenuje, hdyž woni niz po cžele, ale w duchu šhodža, t. r. šwoje žiwjenje wot ducha Božeho wozdžicž dadža. To šłowo „duchowni“ móžemy na wschittkich šchescžijanow nałozicž, so wě s tym wuměnjenom, so so woni tež tak živi. Někotryžkuli sa tym šteji so ducha-požny pokasacž; hdy by wón chyzł duchowny bycž, by to wjele wjazny bylo. Šchto šłuscha po japoschtolowej myšli k duchownemu, my prajimy, k prawemu šchescžijanštemu žiwjenju.

1. Ponizna wutroba — Njebudžeje prošdueje cžescze lafomni — napomina Pawol. Šak husto to nadeněžich! Cžlowjek chze něšchto bycž a placžicž pšched ludžimi. To šej jedyn wjele wě na šwój stant a šastojuštw a sa šlo šierje, hdyž so se wschittkim titulami njepocžescžuje; jedyn chze pšches druhého bycž w drascže, w domjazej nadobje, hdy bychu so runje pjenjesy k temu požecžicž dyrbjalo; drugi ma so šam sa mudreho atd. Šelko tajkich so šamych ščwalaznych wšchědnje na hašach wokoło běha! Šelko cžescze lafomnosče namakašch pola wulkich a małych, pola šdžela-nych a njedželanych! Š tola, kaž wažne je dobre mjeno,

— šchtóž to na šwěcže sa cžescž wudawa, je tola husto dosčž kublo, kotrež wjele hódne njeje. Š temu pšchindže, so cžescželatomnicž jeneho cžlowjeka pšchecžimo druhemu roshněwa. Šso wě — naduty šrani šwojich šobucžlowjekow se šwojej hordoscžu a pšcheshěhujenzjom. Š hordy so roshněwa, hdyž so jemu ta cžescž njedawa, kotruž šebi žada. Šchto je n. pšch. njepšchecželšte smyšlenje Šranzowšteje pšchecžimo Němiskej druge hacž šcžěhwł cžescželatomnosče šranzowškeho luda? Š kaž je w wulkich, tak je tež w mjeušchich wobštejnosčach. Škostory njepšchecželštw nastanu, dokelž so wschelazy tak lóhko w cžescži šranjeni šacžuja, so bychu po prawym wobžarowacž byli. Šak wjekelny je na wopaf ponizny! Poniznosč so njenaduwa; wona Bohu cžescž dawa, wona bližšchemu cžescž wostaji, a šchtož šamni jeho cžescž nastupa, dyrbi cžlowjek tež jeje samoz parowacž na tym šwěcže, na kotrymž tón najwyschšchi cžernoju trónu nješelche a niz cžebnu.

2. Cžichi duch šłuscha k šchescžijanštemu žiwjenju. — Šdyž něchtó bjes nami šchto šawinuje, je s wjekšcha šadzerženje lubnych šobucžlowjekow malo dušchne. Š nitim tak njelubosčžiwje so njewobšhadžuje, kaž s bližšchim, kiž je do winy padnył. To nimo njeho šhodža, jeho njewidža, kaž mješchik a lewita, kotrež nimo teho bjes mordarjom padnjeneho džěschtaj, woni jeho šazpiwaju a so pšchi šebi na jeho njeshožu wjekela; to móžesh prajicž šłushecž: „to so jemu prawje štanje“ abo „tajke něšchto ja cžimicž njemohł,“ wo tym so dołhe rnyti powjedaja a hdyž so hišchče jara wo njeho štaraja, na njeho šawrješstaja. Še

džiw, so nêkotsi, kiž bychu šo šnano polêpschili, hdy by šo jim šmilnošč wopokasala, pschezo hčubje šo poduurja a šo pohóršcha? Ženicžny dostojne sadžerženje sabludženemu bratrej napscheczimo je bjes dwëla, so bychmy jemu horje pomhali wot jeho pada i czichim duchom. Schto bë i Judaschom, kotrehož šwët i nješmilnej wutrobu jeho wotšudej pschewostaji! A schto by i Pëtrom byto, kotrehož czichoscz a iszerpliwoscz jeho mischtra na prawy pucz wróczo dowjedžeschtaj! S khorymi stawami maich lahodnje wobkhadžowacz. Sabludženi człowjetojo tak derje czicheje lubosczje potrebaja. Ale k temu wschaf šluscha, šo šo my pschi jich padže jako šamopravi njechordžimy, ale šo šebi šami na šwoju šlaboscz pomyšlimy. S nami dyrbja drusy tež iszerpliwoscz mëcz, mëjmy tež my iszerpliwosczje i nimi. Dokelž mamy kóždy šwoje šlabosczje, dyrbjeli my nawuknycz, šo jedyn druhého nješy i czichim duchom; dokelž my wšchitzy w ischleńczaných khezłach bydlimy, njedyrbjeli my i kamjenjemi mjetacz? Njedospolnosczje druhich ludži nam nasche šamšne pokasuja, pschetož jedyn je druhemu jara podobny a hdyž ma mój šušod czëstu, mam ja najšterje tež jenu, hejšo niz rjadu w woczomaj. Šytaj na druhimi jich pocžinki a hladaj šam pschi šebi na šwoje wopacznosczje — to je kšchescžijanšny.

3. Šmilna ruka, ruka, kiž je stajnje hotowa dobrotu czinicž, šluscha škóncžnje hišczje k šchescžijanškemu žiwjenju. Bohužel je bjes kšchescžijanami hišczje wjele, kotsiž maja hižo ja wošebje kšwalobne, hdyž nicžo škeho nječinja. Woni njechadža ške wušywacz a to wschaf je kšwalobne, ale nicžo dobrego woni tež nješyja. Ma ratač i tym došč, šo wón žaneho njerjada nješyje? Schtož chze junu žnjecz i wješkosczu, dyrbi i czášom dobre šymjo wušywacz. Čžimny dobrotu a njedajče nam pschi našchim dobrym žiwjenju wustacz ani psches šebicžnoscz ani psches lënjoicz, pschetož w šwojim czáku budžemy žnjecz bjes pschestacza. Žiwjenje je tajke krotke, teho dla lubuj a škutuj w žohnowanju, kaž dołho šamóžesch. Šich wjele na twoju dobrotu czaka, czy twoji a twoji domjazy, twoji šušodža, czy, tiž twojeje wëry šu, haj kóždžicži. Pomhaj mandželštemu bratrej, ale budž tež šmilny pscheczimo katholicim šobu-kšchescžijanam a hdyž tebje twój pucz nimo hubjeneho wjedže, šo hakle ja jeho wëru njeprašdej, ale pomhaj jemu! Pscheczelnivy romski khezor by prajił, hdyž nješy ja jedyn džen nicžo dobrego czinił: Jedyn džen šym ja šhubił. „Mëj pschezo nêchto dobre w myšli“ a „czin, schtož šebi midu šašłuzi, a nježadaj šebi žaneje,“ tak pišche Mathias Klaudius w pišmje, kotrež bëšche šwojemu šynej šawostajił.

Dušny šobudar do mandželstwa.

(Šofracžowanje.)

Ja chzu jemu pomoznižu ščinič, kotraž by pschi nim byla.

Lëto džëšche na kónž, jeho pošłeni džëń bë pschischol. Džëcži bëchu lehnycz šche; Šana pak šama lutka wó jstwyje pschi šwëczžny šedžo šebi nêšchto i předariškich czitaišche. Ale wona šebi šašpochi i nich nječitatšche; druhdy bu šebi šwojej štyknjenej ruzy na šlin položila, i woczomaj k nješješam pohladnyla a šebi na šwoje dwanacze mandželšte lëta pomyšliła, kajtez bë byla dotal i Šurjom žiwa.

D kak bë šo tola nêtkle w jeju domje wšcho pschemënilo. Šak bë tola w jeju nêhdy rjanym dworje a kuble nêtkle ja te pošłenje lëta wšcho do šady šchlo. Šowle šalidorjene, tamle šešpadane. „Ach kak tež to i nami dale pónđže, jeli pola naš wšcho pschi štarym wostanje? Njebudžemy šnano dyrbjecz i našcheho

rjaneho dwora šeczahuncž a jón žušym pschewostajicz? Te wbohe, wbohe džëcži, te lube žatka!“

Takle bë šebi wona njelečo pschi šebi šaškoržila. Duž šo pódla stola na koleni poklakny a šebi wocz i rukomaj šapokry. — Pódla njebë šaššlyšchala, šo bë i žyrkwoje w nozy „dwanacze“ wotbilo ani šo bë jich poš šašcheczowknył, ani šo bë nêchto i durjemi do jstwy šaštupnył a na prošy štejo šawostal. Wona tam i kšhibjetom k durjam wobrocžena na kolenomaj klecžo štonašche a šo wóšje i hložom takle modlešche: „Ty mój šwërnny, luby, šmilny Božo a Wóčeže, ty šy nam fajal: Šytajče šebi moje woblicžo; duž šebi tež nêtkle, luby šnježe, tvoje woblicžo pytam, o nješhanib mje! Pohladaj na mnje, kajtu mam tu šwoju šrudobu a tješenje, mi woda wjšche hlowsy štupje a chze mje se wšchej mojej dušchu podušnycz. Pošhwataj mi, šnježe, na pomoz, moja dušcha šo na tebje špušchëža, ty mój Božo a šnježe! Ša cže i rukow njepušchëžu, kšiba šo mje špožohnujesch. šnježe, šmil šo nade mnu a nad mojim lubym mužom. Ty wëšch, fajta šym jemu se wšchej wutrobu dobra pschi wšchëm naju hubjenštwje a šrudobje, kajtuž je nade mnje a na moje wbohe žatka pschijnješł. A ty wschaf maich jeho tež lubo, a twój luby šym je tež šobu ja njeho do šnijercze šeschol. Luby šnježe, nješchidaj, šo by mi mój mandželški runy pucz do hele ščel! Šowucž jeho, šo by wón dopóšnal, šo šu czy jeho najhóřšchi nješpscheczëšjo, wot kotrychž šebi tón wbohi tu kšwilu myšli, šo šu jeho najlêpschi pscheczëšjo. D šnježe, pokadž šo jemu, džëšča, — ja cže i wutrobu wo to prošču, — džëšča pokadž šo jemu i tvojej krašnosczu a rjanosczu, šo by wón tebje ja šwojeho wërneho pscheczëšla dopóšnal. Špožč jemu, šo by šebi šwój mër donamafal na tvojej wutrobje, a pódla tež šobu na mojej wutrobje!“

Tón muž bë tam w durjach na prošy wšchón ščichnjemy štal, po wšchëm kšhibječe bë jeho šapobëšnylo a šymny pót bë jemu na cžolo wuštipil. Wóřny mëšejche wobej wocz i polnej šylow, šwoje pošty pak wšchë šestynjene, twjerdže šestynjene.

A jako bë šo wona na wšchëm pošłedku wo to pomodliła, šo móhl šebi wón šwój mër na Wóčej wutrobje donamafacz, nješamóh šo wón dlëje šđeržecz. Wón czyšny šwój kšobuł wot šo na štronu, padže pódla njeje na koleni, wobja ju se šwojej šewizu, šaššchimny je šwojej prawizu jejnu pravu ruku a praji jej: „Macže, šłota macže, šamóžëch mi ty wšchu moju šłoscz wodacz? Mašch mje hišchëže woprawdže lubo? Džëšč budž pošłeni krotč, šawërnje a šawëšče, pošłeni krotč.“ —

A na to je na nju pohladnył, kaž by šo jemu nêšchto šdžalo; je ju i wobimaj rukomaj ja šchiju wobjal a ju twjerdže, twjerdže džeržal, je šebi jejne šaplakane woblicžo k šwojemu lizu šeczahnył a šebi ju se šwojej šewej ruku šwobjanu džeržal, jej se šwojej prawizu jeje šylsy i woczow šetrjel a ju na to po lizomaj pomajtal. Wúrjeknyłoj pschi wšchëm žadny niz šłowëžka nješitaj, — ani žadny „šamječ“ šwojemu modlenju doprajiloj nješitaj. Ale Wóži lubi šandželjo šu i nješječ na njeju hladajo wšchitzy bjes šobu šawyšłali. — Šurij pak je šwojej mandželškej se wšchej šwëru šłowo džeržal.

Dyrbjal ty, luby pscheczëto, junu do Njebrašchez pschitëč a šo w forczimje koho prašchecz, cžeje kuble je do kola wokolo to najwuwolanišche a najrjenšche, w cžejim wo wšy je wšcho w najlêpschim rjedže, — budže czy tamnišchi forczmač prajicz: „Dónđžče kšwilu tamle do Wiczežtez Šurjoweho doma pohladacz. Tam wohladaczë bura, kiž šebi šwojeho runječža pyta.“

„Ale i cžeho bë wšcho tajšele šem pschijšchlo? — Šlej, jako bë Šana počžala špochi czicha a pscheczëlna i nim bycz, bë šo Šurij druhdy na nju pohněwal, a šhñëwany bë wón ju špytal i nêčžim pohněwacz. Šako pak bë jemu wšcho to nicžo nješepomhato, bë šo wón počžal šebje hanibowacz. Šo pak bë wón njechal nikomu widžecz dacz, duž bë cžim hčubje a hčubje dele šajel, pódla pak žaneho pokoja njepomel.“

A hušto bë jemu wo šrijedž wšcheho šwojeho džiwjeho žiwjenja bylo, kaž mël psched šobu šwoju czichu a mënu, pscheczëlniwu a cžërpjatu mandželšku štejo, duž bë jemu pódla wšcheho njechalo žane jeho pivo a vino šešłodžicz. Takle bë jemu tež tónle pošłeni wječžor lëta bylo.

Šurij a jeho dobri pscheczëšjo bëchu šo tónle wječžor nêhđže šeschli, bëchu pili a hrali. Wšchi wšchëm šwojim hračžu buchu bjes šobu horžyšchi a horžyšchi. Šošpochi cžile, jedyn pschemo druhého, wjazy na šwoje kšarty šadžachu. Šurij bë šebi hižo hewaf špochi myšlił był, šo jeho šobuhraczžoj i njeprawdju

